

Rúgás és savanyú cukor

Állok a Szabadság téren, március 15-én délután, magnóval a vállamon, savanyú cukorkával a számban, és nincs politikai kultúráim. Úgy látszik, nincs, mert azon veszem észre magam, hogy böögök. Naná, hogy ki vagyok borulva, hiszen az előbb rúgott belém egy bundás nő, egy férfi pedig taszigált és a mikrofonzsinórt tépkedte ki a magnóból. Mindennek ez a fránya magnó az oka. Még szerencse, hogy semmi különösebb bajom nem történt, mert jó emberek gyorsan közbeavatkoztak, egy tüntető pedig még savanyú cukorkával is megkínált. Mondtam neki, köszönöm, nem kérek, erre azt válaszolta, hogy kiskezicsókolom, nincs megmérgezve, mire muszáj volt elfogadnom, mert ez a gesztus egyértelmű volt azzal, hogy nem minden rádiós disznó. Én ezzel egyetértek, csak azt nem tudom, honnan látta rajtam, hogy én sem vagyok az.

Az biztos, hogy ilyenkor előnynek bizonyul, ha az ember nem afféle közéleti újságíró, nem szokott botrányos politikai interjúkat csinálni, nemigen szerepel a tévében, sőt éppen kerüli az effajta helyzeteket. Egyszóval, ha nem olyan közismert. Engem speciel a munkámban mindig is mániákusan a valóság érdekelt, de földszintesén: ahogy azt a köznapi emberek megélik. Épp ezért a valóságról az a véleményem, hogy ha meg akarjuk mutatni, nem kell nagyon ilyen-olyan céllal megfaggatni, hanem csak jó érzékkel oda kell állni vagy ülni, ahol a legjobban zajlik, hagyni kell tehát megnyilvánulni. Egy tüntetés például – többek között – tanulságos helyszín ebből a szempontból. Hát, így gondolkozom, és most csak magamat hibáztathatom a naivitásomért, mert íme, pórul jártam. Rám mutattak és azt mondták: sajtó, pfuj! És jött a többi. Na de miért? Biztos, hogy a rendezők nem ezt akarták. Utóbb hallottam nyilatkozataikat: elhatárolják magukat a szélsőséges megnyilvánulásoktól, a provokátoroktól. Azt is elmondták a héten, hogy a téren kemény volt ugyan a hangvétel, de bujtogatás, lincshangulatba hajló hőzöngés nem fordult elő. Ezt mint résztvevő megerősíthetem. Igaz, elhangzott a pulpitusról, hogy a magyar nép, ha úgy látja jónak, ismét fegyvert szerez magának (hurráááá!), a tömegeből meg, hogy fog itt még vér folyni, egy másik szónok szájából pedig hallhattunk egy illusztris névsort, hallhattuk társadalomméltelyező, nemzetietlen kollégák nevét (Pfiúúú! Másszatok ki!), akik objektíve fel lettek szólítva, hogy bújjanak elő a tévé épületéből, önként, kurázsisan, mert nem a nép akarja kihozni őket onnan. Ez szerintem fair ajánlat volt, messze nem ezt hívják lincsbé hajló hangulatnak.

Nem is tudom, mi ütött beléjük, de nem jöttek ki, én meg ott lófrálok az én valóságom közepén a magnóval, nem is csoda, hogy valaki kipécéző, és már hallom, hogy ez is a rohadt Gombár-rádiónak dolgozik, meg, hogy aki ilyen szerszámot tart a kezében, az mind afféle. Rajtam a mundér, annak minden becsülete nélkül, mindez olyan hirtelen jött, rettentően zavar a váratlanul támadt jelentőségem, és akkor előlép az egyik kimentőm, és fennhangon ismételteti, hogy a kis hölgy nem tehet semmiről, hogy nem kell rugdosni, a hölgy nagyon rendes, szép emberi riportokat szokott készíteni, nem az ő hibája, hogy lejáratta a saját ocsmány rádiója, hogy negyven év után ne csodálkozzak ilyen sajnálatos rúgásokon, amelyek nem a személyemnek szólnak, hanem a cégemnek, amely nem elég nemzeti. Látom a férfi arcán a jóindulatot, többen is csatlakoznak hozzá, megkönnyebbülés, savanyú cukor. Nem is haragszom én. A bundás, rugdosó nőre sem, bárhogy szikrázott a szem a gyűlölettől, a taszigáló, mikrofonzsinórt tépkedő férfira sem, mert, hogy is mondjam, egyszerűen belefértek a képbe. Utólag legalábbis így látom.

Mert ott a téren, ha az ember a szónokok némelyikét és a hangosan skandalókat hallgatta, joggal hihette, hogy nyakunkon a kommunista veszély. Thürmerestül, Eörsiistvánostul, Alkotmánybiróságostul, eszézesztül, menekültügvestül, Gönczárpadostul, népellenes sajtóstul, sőt Antalllostul is, akire az ujjak jobb irányból mutogattak. Azon a téren harapni lehetett a félelmet,

miért ne fért volna belé a magnóm ebbe a medertelen indulatba? Szóval, értem én. Csak az jutott eszembe, hogy ha nem ötven kiló vagyok, nem nő, ha netán erősködöm, ha nem derül ki, hogy a kis hölgy szép riportokat készít, ha abban az esetleges embercsoportban, ahová kerültem, több a bundás nő, esetleg bőrfejű, és kevesebb az olyan, akinél savanyú cukor van, akkor minden történhetett volna másképp is. És ha erre gondolok, férfiasan bevallom: félek.

EPILÓGUS

amely arról szól, hogy kinek mi a jó

A bulvárlapoknak az a jó, hogy engem összevissza rugdostak, és súlyos sérüléseket szenvedtem. Egy napilapunknak az a jó, hogy leírja, én addig erőszakoskodtam valakivel, hogy akarata ellenére nyilatkozzon nekem, míg az szépen belém rúgott, úgy kell nekem; a cikket író újságíró kollégának pedig az a jó, hogy kérésem ellenére se nevezze meg azt a forrást, ahonnan ez az érdekes információ származik. Van, akinek az volt a jó, hogy leírja: a téren jó hangulatú tömeggyűlés zajlott, az atrocitásokról szóló hírek mind hazugságok. A rendőrségnek az a jó, hogy én nem akarok fejelentést tenni, és ez még igaz is. A barátaimnak az a jó, hogy megtudták, kutya bajom, nem kerültem kórházba, mert már ez terjedt el rólam. Hogy nekem mire jó ez az egész? Nem is tudom... A savanyú cukor rég elolvadt a számban, és nagyon remélem, hogy a háromnapos csoda is kifűjt. Csak folyton az jár az eszemben, hogy nagy baj van akkor, ha a krónikás hirtelen főszereplővé válik, és istenem, ne legyen igaz, hogy lejárt volna a szelíd embermesék kora.

